

Kvinnor tävlar för lite, och förlorar pengar på det. Vad får det för konsekvenser?

Svenska Dagbladet den 6 februari 2023

Med en ny termin kommer nya studenter. Under vårterminen undervisar jag ekonometri (som i princip är statistik för ekonomer) för våra Master-studenter i nationalekonomi. I år testar jag ett nytt grepp och började första föreläsningen med att studenterna själva fick delta i ett experiment. På så sätt skapade vi gemensamt ett datamaterial som vi kommer att använda under terminen för att illustrera koncept som regressionsanalys och kontrollvariabler.

Experimentet jag valde att göra med studenterna genomfördes ursprungligen av forskarna Muriel Niederle (verksam vid Stanford) och Lise Vesterlund (professor i Pittsburgh). I experimentet har deltagarna i uppgift att göra en serie matteuppgifter – i varje uppgift måste de räkna ut summan av fem slumpmässigt genererade tvåsiffriga tal.

I första rundan gör de så många matteuppgifter de kan under fem minuter, och tjänar 25 cent för varje uppgift de löser korrekt. I andra femminuters-rundan måste de tävla – de delas in i grupper om fyra och gör, individuellt, samma typ av matteuppgifter igen. Den i gruppen som löser flest uppgifter korrekt kommer sedan att få en dollar per korrekt svar, men de andra får ingenting.

Sedan informeras deltagarna om att de ska göra matteuppgifter i en tredje och sista runda. Denna gång kan de dock välja hur de vill få betalt: en lägre, individuellt bestämt ersättning som i första rundan, eller genom en tävling igen, som i andra rundan. Det är värt att notera att när de väljer har de ännu inte fått resultatet av de två första rundorna. Med andra ord vet de inte hur bra eller dåliga de är på att lösa matteuppgifterna, jämfört med andra.

När Niederle och Vesterlund genomförde experimentet för första gången fann de att kvinnor är betydligt mindre benägna än män att välja att tävla i den tredje rundan. Jämfört med hur bra de är på att lösa matteuppgifterna, tävlar kvinnor så lite att de lämnar experimentet med betydligt mindre pengar än om de hade varit mer tävlingsbenägna. Den här könsskillnaden verkar dessutom spela roll även utanför labbet: de som i ett experiment är mer tävlingsinriktade är också mer benägna att fatta beslut om utbildning och jobbsökningar som leder till en mer välbetald karriär.

Det är inte så förvånande, men ändå lite deprimerande, att konstatera att det händer igen i min nya kull av master-studenter: kvinnorna tävlar för lite, och förlorar pengar på det. Kanske kommer det att påverka deras karriärer negativt? Eller så avhjälps problemet, åtminstone i någon mån, av att studenterna i och med min kurs blir medvetna om det här mönstret? Min egen forskning ger en indikation om att så kan vara fallet (delvis baserade på svenska data).

Kanske kan jag till och med tillåta mig att hoppas att den här texten gör att någon kvinna tänker till en extra gång innan hon bestämmer sig för att inte söka det där nya, spännande jobbet, eller för att låta bli att kräva den där befordran som det verkligen är på tiden att hon får? Jag hoppas definitivt det.

Johanna Möllerström